

แหล่งใต้ (19)

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ¹

บก - โหมมบก

มีท่านผู้ฟังหลายท่านถามผมว่า คำว่า “บก” หมายความว่าอย่างไร เห็นทำไมพอเขาเรียกคนบางคนว่า “โหมมบก” คนคนนั้นก็โกรธ เขาจึงไม่ทราบว่าเป็นคนคนนั้นโกรธเขาทำไม

บางท่านก็ถามผมว่า “อาจารย์เป็นคนบกใช่มั้ย”

ผมตอบว่า “ผมไม่ใช่คนบกหรอกครับ แต่ผมเป็น คนชน”

เขามองหน้าผมด้วยความสงสัยแล้วถามว่า “คนชลบุรี เหรอครับ”

ผมตอบว่า “เปล่า ไม่ใช่คนชลบุรีหรอก แต่เป็นคนชนบท ครับ”

วันนี้เราจึงต้องมาพูดเรื่อง “บก” กันเสียหน่อย คำว่า “บก” คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าเป็นคำสแลงบางทีก็ “แสดงหู” เพราะจะมีความหมายทำนองว่า ไม่เจริญ ป่าเถื่อน ล้าหลัง เซย เหมือนคำว่า “คนหลังเขา” หรือ “ไกลปืนเที่ยง” อะไรทำนองนั้นแหละ เพราะฉะนั้นเมื่อใครไปเรียกคนอำเภอระโนด หรืออำเภอสทิงพระ (ความจริงต้องรวมเอาอำเภอกระแสดินธุ์และสิงหนครเข้าไปด้วย) ว่า “คนบก” คนบางคนเขาก็จะน้อยเนื้อต่ำใจเพราะมักจะเข้าใจไปทำนองนั้น ยิ่งถ้าขึ้นไปเรียกใส่คำว่า “โหมม” (ห. หีบ ม. ม้า สระ โอ อ่านว่า “โหมม”) เข้าไปด้วย เขาจะยิ่งโกรธมาก เพราะ คำ

ว่า “โหมม” แปลว่า พวก หมู เหล่า กำพืด ตระกูลหรืออาจจะหมายถึง “โคตร” ไปด้วยเลย แล้วไปรวมกับคำว่า “บก” เป็นคำว่า “โหมมบก” ก็จะเป็นเหมือนคำดูถูกเหยียดหยามว่าเป็นพวกโคตรโง่ หรือ โคตรเซย หรือ เซยทั้งพวก อะไรทำนองนั้นแหละ

ที่นี่เพื่อความสบายใจของคนที่ถูกเรียกว่า “บก”ทั้งหลายจะได้ไม่ต้องน้อยเนื้อต่ำใจหรือแสดงใจกับคำคำนี้ ผมขอคัดเอาคำอธิบายที่บอกถึงความหมายของคำว่า “บก” ที่ศาสตราจารย์มานิต วัลลิโกดม กล่าวไว้ในหนังสือ **ทักษิณรัฐ** (2530 : 96) ว่า “อันเมืองสงขลาในปัจจุบันนี้ เพิ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนเมืองเก่าก่อนนั้นอยู่ที่ “แผ่นดินบก” ทางฝ่ายตะวันตก “แผ่นดินบก” เกิดแต่การสะสมทับถมของทรายจนกลายเป็นเกาะๆ หนึ่ง เริ่มต้นทางใต้ ตั้งแต่เขาแดง ผ่านเขาพะโคะ ไปจนถึงคลองระโนด ทางเหนือประมาณความยาว 80 กิโลเมตรเศษ ส่วนกว้างที่สุดราว 12 กิโลเมตร แผ่นดินเกาะแห่งนี้ได้แบ่งทะเลหลวงหรืออ่าวไทย ใกล้เคียงออกเป็น 2 ส่วน เรียกว่าทะเลนอกกับทะเลใน แต่ทะเลในนั้นนิยมเรียกกันว่า “ทะเลสาบสงขลา-พัทลุง”

นอกจากนี้ข้อเขียนของ คุณอรรรถพร พันธุ์โกวิท และคุณสารภี จันทรมี ในหนังสือ “บันทึกแผ่นดินบก” (2550 : 13) ซึ่งอ้างอิงจาก หนังสือ

¹ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : ความเป็นมาของอำเภอสำคัญในประวัติศาสตร์ภาคใต้ กล่าวถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์กายภาพของอำเภอระโนดและ “แผ่นดินบก” ไว้ว่า

“ระโนดเป็นส่วนหนึ่งของเกาะปะการัง ที่เริ่มตั้งแต่หัวเขาแดง ในเขตอำเภอเมือง (จังหวัดสงขลา) ผ่านอำเภอสทิงพระมาจนจรดคลองระโนด ผู้คนแต่เดิมเรียกเกาะนี้ว่า “แผ่นดินบก” นับเป็นบริเวณที่เกิดชุมชนบ้านเมืองมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12-13 ส่วนพื้นดินที่อยู่ปากคลองระโนดออกไปทางเหนือจนถึงเขตอำเภอหัวไทร (จังหวัดนครศรีธรรมราช) เป็นแผ่นดินที่งอกใหม่ไปเชื่อมกับแผ่นดินใหญ่ในเขตอำเภอเชียรใหญ่ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) จึงทำให้ภูมิประเทศในบริเวณนี้เปลี่ยนเป็นคาบสมุทรแทนและพื้นน้ำทางด้านตะวันตกระหว่างเกาะกับแผ่นดินใหญ่ในเขตจังหวัดพัทลุงก็ตื้นเขิน กลายเป็นทะเลสาบ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ตอน ตอนล่างสุดเรียกว่า ทะเลสาบ ตอนกลางเรียกว่า ทะเลหลวง และตอนบน เรียกว่า ทะเลน้อย

พื้นที่บริเวณเกาะอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ตอน ตอนล่างสุด อยู่ในเขตอำเภอเมืองสงขลา โดยเริ่มตั้งแต่หัวเขาแดงมาถึงเขตอำเภอสทิงพระ ที่อยู่ตอนกลาง เป็นบริเวณตอนบนอันอยู่ในเขตอำเภอระโนด ซึ่งมาสิ้นสุดที่คลองระโนด อันเป็นลำคลองที่เชื่อมระหว่างทะเลด้านนอกในอ่าวไทยกับทะเลสาบภายในคลองนี้ถือว่าเป็นเส้นแบ่งเขต ระหว่างเขตจังหวัดสงขลา กับเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะพื้นที่เหนือคลองนี้ขึ้นไป เป็นอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช”

ที่ยกข้อความมาอ้างเพื่อชี้ให้เห็นความเป็นมาของคำว่า “บก” หรือ “แผ่นดินบก” ว่าทำไมเขาจึงเรียกชาวอำเภอระโนด กระแสสินธุ์ สทิงพระ และรวมทั้งสิงหนคร ของจังหวัดสงขลาว่า “บก” ก็เพราะบ้านเมืองเหล่านี้ตั้งอยู่บนแผ่นดินที่เคยเรียก

ว่า “แผ่นดินบก” ตามสภาพภูมิศาสตร์มาแต่เก่าก่อน นั่นเอง

ที่นี้ที่เขาตีความไปในความหมายที่ไม่ค่อยดีนั้นก็เพราะว่า “แผ่นดินบก” นี้เมื่อก่อนนั้นอาจจะเป็นที่ลุ่มน้ำท่วมและกันดารมาก เวลาคนจะเดินทางไปติดต่อราชการ ไปค้าขายหรือไปเรียนหนังสือที่ตัวจังหวัดสงขลา นั้นพาหนะที่ใช้โดยสารสมัยก่อนมีอยู่ทางเดียว คือ ทางเรือยนต์ ซึ่งบรรทุกผู้โดยสารและสินค้าต่างๆ เช่น ข้าวสาร หมู เป็ด ไก่ น้ำผึ้งโหนด (น้ำตาลโตนด) ลูกโหนด (ลูกตาล) หัวมัน (มันเทศ) ฯลฯ การเดินทางระหว่างระโนดกับสงขลา ต้องใช้เวลาประมาณ 10-12 ชั่วโมง แต่ถ้าตอนน้ำลดก็อาจใช้เวลามากกว่านี้ ปกติเรือโดยสารก็จะเดินทางในเวลากลางคืน เรือออกจากระโนดก็ประมาณ 1 ทุ่มถึง 3 ทุ่ม (มีเรือหลายเที่ยว) ผู้โดยสารก็นอนไปในเรือตลอดทั้งคืน ถึงท่าเรือสงขลา ก็เข้าพอดิ ผู้โดยสารก็ขึ้นจากเรือด้วยชุดนอน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับชุดเดินทางตอนเช้าก็เลยขยับยู่ยี่ เหมือนกันกับหน้าตาของเจ้าของที่ยังไม่ได้ล้างหน้า แฉกขึ้นจากเรือก็หัวของที่จะนำไปกินหรือไปฝากญาติฝากลูกหลาน พระรุงพะรัง มีทั้งข้าวสาร อาหารแห้ง ปลาช่อนรีว (ปลาแห้ง) จิ้งจิ้ง ปลาแป้งแดงพอชาวบ่อยาง (พวกอำเภอเมืองสงขลา) เห็นเข้าก็เลยเรียกชาวระโนดว่า “โหมบก” มาแล้ว โดยเรียกตามถิ่นที่มาคือ “บก” เป็นเชิงดูถูก ล้อเลียน ทำนองว่าเซย ล้าหลัง ไม่เจริญ (เหมือนพวกเขา) ทำนองนั้นแหละ

ส่วนคำว่า “บก” นั้นแถวจังหวัดพังงาและภูเก็ต มีความหมายที่แตกต่างกันออกไป เพราะเขาใช้คำว่า “บก” เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง รสชาติไม่ได้เรื่อง หรือไม่เป็นสับปะรด ซึ่ง หมายถึง รสชาติของอาหารนั่นเอง ครับ

คนที่เข้าใจว่า “แผ่นดินบก” หมายถึง ไม่เจริญ หรือล้าหลังนั้น เขาคงไม่ไปเห็นเมืองระโนด

ตอนนี้ ซึ่งสภาพไม่เหมือนกับที่เขาเคยล้อเลียนกัน หรือกรับ เพราะเดี๋ยวนี้ชาวจีนเขาพัฒนาแล้ว ครับ และพัฒนามาตั้งนานแล้ว ชาวจีนเขาอาจจะลำบากยากจน หรือกันดารก็จริง แต่พ่อแม่ก็จะสั่งสอนลูกหลานของเขาว่าลูกเอ๋ย ถ้าลูกไม่อยากยากจนและลำบากเหมือนพ่อเหมือนแม่ ลูกก็ต้องตั้งใจเรียนหนังสือ เอาวิชาความรู้เป็นเครื่องมือทำมาหากินให้ได้ ดังนั้นจะเพราะว่าพ่อแม่สอนเขาอย่างนี้หรือเปล่าก็ไม่ทราบ แต่จะเห็นว่าถึงแม้บ้านของชาวจีนบางคนบางบ้านอาจเป็นเพียงหน้า (กระต๊อบ) เล็กๆ ก็จริง แต่ไปดูในหน้าก็จะเห็นมีใบปริญญาบัตรติดฝาหน้าแทบทุกบ้าน คนจีนเป็นคนที่รักการเรียนแล้วได้ดิบได้ดี รับราชการในตำแหน่งต่างๆ เป็นใหญ่เป็นโตกระจายไปอยู่ทั่วประเทศครบ ไม่เชื่อลองสอบถามดูสิครับ “โหมบก” ได้เป็นรัฐมนตรีก็เยอะนะครับ

คำที่คนเขาเคยล้อชาวจีนอีกอย่างหนึ่ง เขาจะขับเป็นบทหนึ่ง (ตะลุง) หรือ โนรา (มโนราห์) ว่า “บ้านผมหม้ายไทร ยิ่งแต่ไผ่กับโหนด บ้านอยู่ระโนด จังหวัดสงขลา” (บ้านผมไม่มีอะไร มีแต่ไผ่กับต้นตาล) ท่านทั้งหลายครับ ไปดูใหม่ซีครับ ไปดูเสียใหม่ ตอนนี้ทั้งไผ่ทั้งโหนดไม่มีแล้ว มันตายหมดแล้ว เดี๋ยวนี้เรามีนาทุ่งแทนแล้วครับ เรือยนต์เราก็ไม่ใช่แล้ว เราใช้รถยนต์แทน การเดินทางระหว่างระโนดกับสงขลาปัจจุบันใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมงครับ แล้วจะว่าพวกเราเป็น “โหมบก” ไปได้หรือ (ไปได้อย่างไร) จริงมั๊ยครับ

สมัยก่อน ก็สมัยแต่ก่อนคนเรายังโง่โง่นแหละครับ “โหมบก” เขามีวิถีชีวิตที่สำคัญก็คือ การหว่านลูกสาว หนุ่มสาวสมัยก่อนมักจะถูกกีดกันจากพ่อแม่ ไม่ปล่อยให้ไปคบหา หรือไปมาหาสู่กับผู้ชายเด็ดขาด หนุ่มสาวจะพบปะกันได้ก็ต้องโน้มนางานวัดหรือเทศกาลงานบุญนั่นแหละ ถ้าไอ้หนุ่มเกิดติดตาต้องใจสาว เมื่อพูดคุยกันแล้วคิดจะสานไมตรีต่อ

เลิกงานวัดแล้วเกิดเดินไปส่งสาวที่บ้านแล้วละก้อ มีโอกาสมากที่ “หัวคาบขวาน” เพราะจะถูกญาติของสาวตีหัวด้วยไม้ หรือฟันหัวด้วย “ลูกขวาน” คือ ขวานขนาดเล็ก ที่ผู้ชายสมัยนั้นเขาจะหนีบไว้ที่สะเอวเพื่อเป็นอาวุธ ทำนองเดียวกับการพกปืนสั้นหรือปืนพกของคนสมัยนี้นั่นแหละ การที่ญาติของสาวต้องตีหัวฝากแผลไว้เป็นการตักเตือนหรือสั่งสอนว่าอย่ามาเที่ยววอแวกับลูกสาว หลานสาวหรือญาติสาวของเขาเป็นอันขาด ถ้าไม่รักไม่ชอบกันจริง เพราะเขาถือว่าการไปส่งลูกสาวเขาที่บ้านนั่นถือเป็นการดูถูก ข่มเหง ย่ำยีศักดิ์ศรีญาติของผู้หญิง ถ้ารักจริงก็ต้องไป “แยบ” ไป “สู้ขอ” ให้เป็นเรื่องเป็นราว

อ้าว...แล้วถ้าหนุ่มสาวเกิดรักใคร่ชอบพอกันจริง ขนาดจะขอมะหมั้นเพื่อจะแต่งงานกันจริงๆ แล้วจะทำอย่างไรละ อ้อ...ถ้าแบบนี้ก็ต้องเข้าทางตรอกออกทางประตูให้ถูกต้อง ฝ่ายชายต้องไปหาคนเฒ่าคนแก่มาเป็นเสมือนพ่อสื่อหรือแม่สื่อมาทำหน้าที่ “แยบ” ก็คือ สอบถาม ทำนองว่าจะขอพักแรมของคุณไปปลุกที่ไรของฝ่ายชาย (บอกชื่อผู้ชาย บอกว่าเป็นลูกเต้าของใคร) พ่อแม่ ฝ่ายหญิงก็จะสอบถามคุณสมบัติของฝ่ายชายเสียก่อน ถ้าแถวจังหวัดพัทลุงหรือตรัง พ่อแม่ฝ่ายหญิงก็จะถามว่าฝ่ายชายนั้น เล่นหนัง (ตะลุง) เป็นหม้าย เล่นโนรา (มโนราห์) เป็นหม้าย จนมีคำกล่าวกันติดปากว่า “มาแต่ตรังไม่หนังกำโนรา” คือ หมายความว่า ค่านิยมของชาวพัทลุง (แหล่งต้นกำเนิดหนังตะลุง) หรือตรังนั้นเขาชอบคนที่เล่นศิลปนิพนธ์ ถ้าฝ่ายชายเล่นหนังหรือเล่นโนราไม่เป็น เขาก็คิดว่าจะเลี้ยงลูกสาวเขาไม่รอด (ไม่ได้) เพราะไม่มีวิชาอะไรที่จะทำมาหากินได้เลย

แต่ที่ “แผ่นดินบก” พ่อแม่ฝ่ายหญิงจะถามว่าฝ่ายชายนั้น ลักไก่เป็นหม้าย ลักวัวเป็นหม้าย เคยออก (ปล้น) เขามาหมั่งแล้วหม้าย (มาบ้างรึยัง)

เป็นนักแสดงไม่หม้าย ถ้าพ่อสื่อหรือแม่สื่อ ตอบว่าไม่เป็นทั้งนั้น ก็เป็นอันว่าเขาจะไม่ยกลูกสาวให้ เพราะสมัยนั้น “แผ่นดินบก” มันลำบากและกัณดารการตีชิง วิวราวหรือปล้นมีกันอยู่เสมอๆ เพราะฉะนั้นถ้าฝ่ายชายไม่มีวิชามาร เอ๊ย...ฝีมือช่างนักแสดงไว้บ้าง ก็จะไม่มีการเกรงกลัว เรียกว่าเป็นคน “ไม่สาไหร” คือ เป็นคนไม่มีน้ำยา ถ้า “ไม่ดัน” (ดัน = ดุ เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง มีลักษณะทำให้น่ากลัว หรือน่าเกรงขามแต่ไม่ใช่ “ดุร้าย” ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายว่า เขี้ยมโหด) ถึงเอาลูกสาวเขาไปก็คงไม่มีปัญญาคุ้มครองลูกสาวเขาได้ แล้วยิ่งต่อไปตัวเองมีลูกสาว ถ้าพ่อไม่นักแสดงบ้าง หนุ่มๆ ก็อาจจะรังแกลูกสาวเอาได้ เพราะฉะนั้นเขาจึงไม่ยอมยกลูกสาวให้ครับ

ทีนี้ถ้าตอบว่าพ่อก็มีฝีมือช่างนักแสดงอยู่บ้าง สัญญาว่าจะเลี้ยงดู คุ้มครองลูกสาวให้อย่างดี ถ้าแบบนี้ละก็พ่อแม่ฝ่ายหญิง...ก็ไม่ยกให้ครับ แต่ถ้าฝ่ายชายเกิดรักผู้หญิงคนนั้นมาก แบบว่ารักเดียน (รักสุดๆ) จะทำอย่างไรวิธีทำก็ไม่ยากครับ ฝ่ายชายคนนั้นต้องแสดงความสามารถด้วย “การลากหญิง” หรือ “ลากเมีย” คือ จุดสาวที่ตัวรักนั้นไปเป็นเมีย เพื่อแสดงความเป็นแมน (ชายชาตินักสู้) ทำนองว่า “พี่แกพอได้แหละ” (พี่ก็ไม่เลวหรอก) หลังจูดเสร็จ ตอนนั้นข้าวสารก็เป็นข้าวสุกไปแล้ว ฝ่ายชายก็ให้ผู้ใหญ่ถือพานดอกไม้ธูปเทียนหรือจะมีเครื่องเคียงอย่างอื่นที่มีราคาบ้างก็ดี นำเจ้าบ่าวไป “ขอเมีย” ซึ่งนอกจากจะเป็นการขอผู้หญิงไปเป็นเมียแล้วยังหมายถึงการไปขอขมาลาโทษพ่อแม่ของผู้หญิงหรือของเมีย การขอขมาบางทีก็ทำหลังจากจูดไปวันสองวัน แต่บางรายก็โน่นแหละ อยู่กันจนมีลูกมีเต้าแล้วค่อยมาขอขมาก็มี ส่วนพ่อแม่ฝ่ายหญิงก็จะให้อภัยไม่ถือโทษโกรธซึ่ง บางคนยังแอบชมลูกเขยในใจว่า “เอ็งแน่นเหมือนข้าวตอกหนุ่มๆ เล้ย” เขาจะได้วางใจว่าคุ้มครองดูแลลูกสาวเขาได้

ทีนี้ถ้าในกรณีที่ลูกนักแสดงโต เช่น ลูกกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในสมัยนั้นก็มักเป็นผู้มีอำนาจ มีอิทธิพลมาก ให้คนมาขอลูกสาว ซึ่งพ่อแม่ฝ่ายหญิงหรือตัวลูกสาวเองอาจจะไม่ชอบ ทีนี้จะปฏิเสธอย่างไรก็คงไม่พ้นอึ้งมือมารแน่ๆ แบบนี้พ่อแม่ฝ่ายหญิงที่ฉลาดก็จะบอกพ่อสื่อหรือแม่สื่อว่าจะขอเวลาไปให้หลวงพ่อคุณวงให้ก่อนว่าหนุ่มสาวคุณนี้จะสมพงศ์กันตามหลักโหราศาสตร์หรือไม่ ถ้าคุณวงแล้วไปกันได้ก็ไม่ขัดข้องนะ แต่อีตอนไปให้พระหรือหลวงพ่อคุณวงให้ พ่อหรือแม่ของเจ้าสาวก็อาจจะกระซิบให้หลวงพ่อช่วย เพราะลูกสาวไม่ชอบหลวงพ่อบางรูปก็เข้าใจก็อาศัยวิชาโหราศาสตร์ เอ๊ย...โหราศาสตร์ทำนายเป็นทำนองว่าลูกชายกำนันกับสาวคนนี้ดวงชะตาราศีของหนุ่มสาวคุณนี้ตามลัคนา ตามนาคสมพงศ์หรือตามอะไรก็แล้วแต่จะอ้าง สรุปว่าหนุ่มสาวคุณนี้ไม่ใช่เนื้อคู่กันแต่เป็นคู่ศัตรูหรือคู่ล้างคู่ผลาญ ขึ้นให้แต่งงานอยู่กินกันไม่ใคร่ก็ใคร คนใดคนหนึ่งจะต้องตายก่อนแก่แน่ๆ โคนเข้าไม้นี้กำนันก็กำนันเถิด สมัยนั้นเขาเชื่อหมอดู (หรือพระดู) กันมาก เชื่อหรือไม่เชื่อก็ไม่รู้แหละ เกิดกำนันยังขึ้นตั้งตันให้ลูกแต่งงานกัน ตามที่หลวงพ่อบอกว่าไม่ใคร่ก็ใครจะมีอันเป็นไป (ตาย) นั้น ถ้าลูกของกำนันเกิดเป็นฝ่ายมีอันเป็นไปขึ้นมาจริง กำนันก็ไม่กล้าเสี่ยง มนต์รักแรงหินที่จะลูกกำนันจะจูดสาวคนนั้นไปทำเมียก็คลี่คลายลง คนโบราณเขาก็มีกุศโลบายอันแยบยลในการแก้ปัญหาเยี่ยมจริง ๆ ผมฟังคนแก่เขาเล่าแล้วผมต้องขอคารวะว่าคนสมัยก่อนท่านฉลาดจริงๆ นะขอรับ

ทีนี้หลังการ “ขอเมีย” ก็มีกร “ไหว้เมีย” คือ การไหว้พ่อแม่และบรรพบุรุษของผู้หญิงที่ขอไปเป็นเมียมีการจัดงานเลี้ยงฉลองกันเป็นที่เอิกเกริก เพื่อบอกญาติพี่น้องเพื่อนฝูงว่าหนุ่มสาวคุณนี้จะครองรักครองเรือนร่วมกัน ที่เรียกว่า “แต่งงาน” หรือทำพิธีมงคลสมรสอะไรในภาษาปัจจุบันนั่นแหละ

แถว “แผ่นดินบก” สมัยก่อนเขาเรียกว่า “ไหว้เมีย” ถ้าใครบอกท่านว่าจะไปงานเขาไหว้เมียกัน ก็ขอให้เข้าใจนะครับว่าเขาไปงานแต่งงานครับ

ในงานเลี้ยงฉลองการ “ไหว้เมีย” นี้ มีอาหารพื้นบ้านที่จัดทำกันตามวัตถุดิบที่มีอยู่มากในท้องถิ่นก็คือ “โลกโหนด” (ลูกตาล) อาหารที่ขึ้นชื่อก็คือ “ยำหัวโหนด” โดยใช้หัวลูกตาลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ บางงานอาจจะมี “แกงเลี้ยงโลกโหนด” ก็มี โดยดัดแปลง “หัวโลกโหนด” หรือหัวลูกตาลไปทำเป็นผักปรุงเป็นแกงเลี้ยง

นอกจากนี้ก็มีแกงและต้มที่ใช้เนื้อสัตว์ อันมีวัวและหมูเป็นหลัก แต่ที่สำคัญ สมัยก่อนยึดถือกันมากก็คือ วัวหรือหมูที่นำมาปรุงเป็นอาหารนั้นจะต้องเป็นวัวล็ก หมูล็ก คือ ต้องขโมยวัวหรือหมูมาปรุงเป็นอาหารเลี้ยงแขกในงาน เพื่อเป็นการแสดงฝีมือของเจ้าบ้านว่า “พี่แกพอได้” เพราะวัวและหมูในงานนี้ “ล็ก” มาล้วนๆ ครับ ชาวบ้านจะชื่นชมว่า “เออ...เอ็งแนว่ะ” (ส่วนหลังจัดงานเรียบร้อยแล้วจึงค่อยไปจ่ายเงินให้เจ้าของวัวหรือเจ้าของหมูภายหลัง ก็ไม่ว่ากัน) แต่ใครขึ้นไปซื้อวัวมาล็กเลี้ยงแขกในงานถือว่า “ไม่สาไหร” (ไม่มีน้ำยา) เอาเข้านั้นเลยแหละครับ ปัจจุบันนี้เขาไม่ล็กวัวมาเลี้ยงในงานกันแล้วแหละครับ เพราะ...ไม่มีวัวให้ล็กกันแล้ว และคนสมัยนี้เขาพัฒนาแล้ว ขอรับ

ไหนๆ จะพูดถึงการ “ไหว้เมีย” ก็เอาให้จบเลย เพราะอาหารอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญในงาน “ไหว้เมีย” นอกจากอาหารคาวก็จะเป็นอาหารหวาน สมัยก่อนทุกงานเขาจะต้องทำ “เหนียวหลบหรือ หลบเหนียว” คือ การนำเหนียวไปนึ่งแล้วมา “หลบ” คือ การนึ่งข้าวเหนียวด้วยน้ำกะทิ แล้วนำมากินกับ “หัวเหนียว” หรือ “หน้า” โดยเฉพาะ “หัวพร้าว” คือ หน้ากระฉีก โดยเอามะพร้าวอ่อนขูดแล้วมากวนกับน้ำตาล ผัดให้สุกแล้วนำมากินกับข้าวเหนียวที่นึ่งแล้ว ข้าวเหนียวอีกอย่างหนึ่งคือ “เหนียวหละหะ” เขาใช้ข้าวเหนียวหนึ่ง ไม่ต้องนึ่งกะทิแต่ใช้ราดด้วยน้ำกะทิ ที่อื่นเขาจะใช้น้ำกะทิทุเรียน “ชาวบก” เขาหาทุเรียนยากเขาจะใช้ไข่ตอกใส่ลงไปใต้น้ำกะทิ แทนเนื้อทุเรียน แล้วนำไปต้มให้สุก ใช้ราดกินกับข้าวเหนียว ในน้ำกะทิอาจจะเติมสาเกเม็ดลงไปต้มด้วยก็ได้ นี่จะเป็นเอกลักษณ์ที่หากินที่อื่นยากครับ การที่เจ้าภาพจะต้องทำ “ข้าวเหนียว” เป็นของหวานเลี้ยงแขกในงาน “ไหว้เมีย” ทุกๆ งาน เพราะฉะนั้นเวลาไปงานเลี้ยงฉลองมงคลสมรสหรืองานแต่งงาน “ชาวบก” อาจจะบอกว่าไปงาน “ไหว้เมีย” หรือ บางทีก็บอกว่า “ไปกินเหนียว” คำว่า “กินเหนียว” จึงกลายความหมายว่าไป “งานแต่งงาน” ด้วยประการฉะนี้แหละขอรับ

